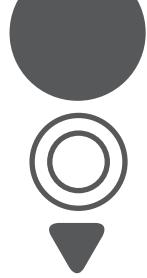

ПРИСВЯЧУЮ НОРТОНУ
І ДЖИН ДЖАСТЕРАМ

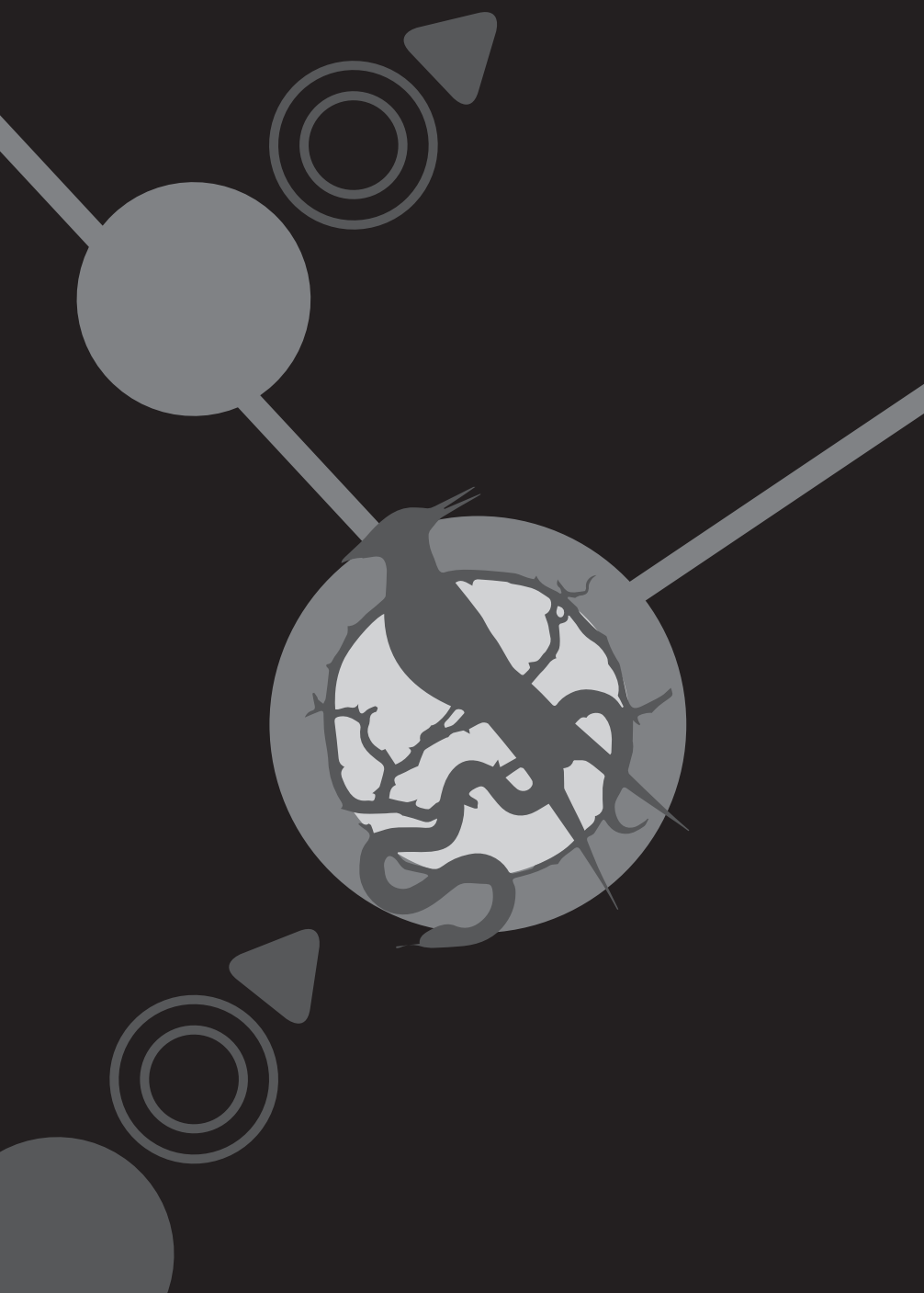
SCHOLASTIC PRESS / NEW YORK

SUZANNE
COLLINS

**THE BALLAD OF
SONGBIRDS
AND SNAKES**

СЮЗАННА
КОПЛІНЗ

БАПАДА ПРО СПІВОЧИХ ПТАШОК І ЗМІЙ

З англійської переклала Марія Пухлій

КИЇВ
BOOKCHEF
2022

УДК 821.111'06-31
К60

Коллінз, Сюзанна

К60 Балада про співочих пташок і змій / Сюзанна Коллінз; пер. з англ. М. Пухлій. — Київ: Форс Україна, 2022. — 576 с.

ISBN 978-966-993-703-2

Роман «Балада про співочих пташок і змій» є приквелом трилогії-бестселера «Голодні ігри». Історія, змальована в романі, відбувається за 64 роки до основних подій трилогії.

Під час повстання округів впливова родина 18-річного Коріолана Сноу втратила майже все. Єдиний шанс Коріолана повернути сім'ї минулу велич і заможність — стипендія на навчання в Університеті. Її отримає переможець в останньому шкільному проекті — менторській роботі з одним із трибутів, учасників Десятих Голодних ігор. Сноу за всяку ціну має здобути цю винагороду, хоча й має мізерні шанси на успіх. Підопічна Коріолана, харизматична Люсі Грей із Округу 12 — майстриня епатажу, проте аж ніяк не скидається на переможця. Та що ближче вони знайомляться, то більше зближуються. Чи вдасться юному Сноу знайти баланс між справжнім почуттям та жагою до перемоги, і чим доведеться заплатити за успіх?

УДК 821.111'06-31

Copyright © 2020 by Suzanne Collins
Published by Scholastic Press,
an imprint of Scholastic Inc.

© Пухлій М., переклад, 2020

© ТОВ «Форс Україна», виключна
ліцензія на видання, оригінал-макет,
2021

Літературно-художнє видання

ISBN 978-966-993-703-2

ЧАСТИНА 1	
МЕНТОР	11
ЧАСТИНА 2	
ПРЕМІЯ	177
ЧАСТИНА 3	
МИРОТВОРЕЦЬ	359
ЕПІЛОГ	565
ПОДЯКИ	572
ПРО АВТОРКУ	575

*Звідси очевидно, що впродовж того часу, коли люди живуть без загальної влади, яка б усіх тримала у страху, вони перебувають у становищі, яке називається війною, і це війна всіх проти всіх.**

Томас Гоббс «Левіафан», 1651 р.

*Станові природи притаманний закон природи, який ним керує і який зобов'язує кожного; і розум, який є цим законом, навчає все людство, всіх, хто звертається до нього: оскільки всі є рівними й незалежними, ніхто не повинен завдавати шкоди життю, здоров'ю, свободі чи майну іншого.***

Джон Лок «Другий трактат про врядування», 1689 р.

*Людина народжується вільною, проте скрізь вона у кайданах.****

Жан-Жак Руссо «Про суспільну угоду, або принципи політичного права», 1762 р.

* Переклад Р. Димерця — Тут і далі примітки перекладача, якщо не зазначено інше.

** Переклад Р. Димерця.

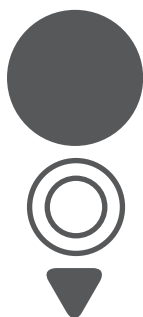
*** Переклад О. Хоми.

*Не слухаєм прекрасних ми
Уроків від Природи:
Збиткуємося над живим
І завдаємо шкоди.*
Вільям Вордсворт «Усе навпаки»
(«Ліричні балади»), 1798 р.

*Я міркував про гарні риси, які проявилися в нього
на початку його життєвого шляху, і про все
те хороше, що знищили в ньому та відразу
й презирство, з якими до нього поставилися його
покровителі.**

Мері Шеллі «Франкенштейн», 1818 р.

* Переклад А. Нішти.

ЧАСТИНА 1

МЕНТОР

Коріолан закинув пригорщу капусти в каструлю з киплячою водою й заприсягся, що настане такий день, коли він більше не візьме її до рота. Однак цей день був не сьогодні. Коріолан мусив з'їсти велику миску цієї блідої субстанції й випити всю юшку до краплі, щоб живіт не бурчав під час церемонії Жнив. Це був один із багатьох заходів безпеки, за допомогою яких він приховував, що його родина, хоч і мешкає в пентгаусі найрозкішнішого багатоквартирного будинку Капітолію, бідна, як погань з округів. Що він, спадкоємець величного колись дому Сноу, не має за душею нічого, крім розуму.

Його непокоїла сорочка для Жнив. Він мав непогані костюмні штани темного кольору, куплені торік на чорному ринку, та люди здебільшого дивляться на сорочку. Добре, що Академія сама надавала необхідну для повсякденного носіння форму. Однак на сьогоднішню церемонію учням наказали вбратися модно, але з належною для цього випадку поважністю. Тигріс попросила її довіритись, і Коріолан довірився. Досі кузинине вміння орудувати голкою було його єдиним порятунком. Але сподіватися на диво він усе ж не міг.

Сорочка, яку вони відкопали у глибинах шафи, — батькова, із кращих часів — була заплямована й пожовтіла від старості, половина гудзиків на ній зникла, а на одному манжеті залишився слід від сигарети. Вона була надто пошкоджена для продажу навіть у найгірші часи. І в цій сорочці йому йти на Жнива? Цього ранку Коріолан пішов до кімнати Тигріс на світанні, але

виявив, що і кухня, і сорочка зникли. Кепський знак. Невже Тигріс махнула рукою на те дрантя й кинулася на чорний ринок у відчайдушному намаганні знайти кузенові годящий одяг? І що гідного вона може запропонувати в обмін на цей одяг? Лиш одне, саму себе, а дід Сноу ще не впав так низько. Чи він падає зараз, коли Коріолан солить капусту?

Він уявив, як Тигріс складають ціну. Тигріс була не бозна-якою красунею — ніс довгий і гострий, тіло кощаве, — проте відзначалася симпатичністю, вразливістю, що провокувала образи. Вона знайде покупців, якщо забажає. Від думки про це він відчув себе хворим і безпорадним, а тоді став огидний самому собі.

Коріолан почув, як у глибині квартири заграв запис капітолійського гімну «Краса Панему». Його підхопило тремтливе бабусине сопрано, що відбивалося від стін.

КРАСО ПАНЕМУ,
МІСТО МОГУТНЄ,
ВІЧНО СЯЙПИВЕ І НОВЕ.

Вона, як завжди, до болю сильно фальшивила й дещо не встигала за ритмом. У перший рік війни бабуся ставила цей запис на національні свята, аби прищепити відчуття патріотизму п'ятирічному Коріолану й восьмирічній Тигріс. Щоденні співи почалися лише того чорного дня, коли бунтівники з округів оточили Капітолій і відрізали його від запасів на два роки, до кінця війни. «Пам'ятайте, діти, — казала бабуся, — ми лиш обложені — ми не здалися!» А тоді вона, поки тривав град із бомб, виспівувала гімн із вікна пентгаусу. Це був її маленький акт непокори.

СВЯТИЙ ДЛЯ НАС
ТИ ПОВСЯКЧАС,

А ось ноти, яких вона ніколи не витягувала...

ДЛЯ ТЕБЕ МИ ЖИВЕМО!

Коріолан злегка поморщився. Бунтівники вже десятиліття як замовкли, а його бабуся — ні. Попереду були ще два куплети.

**КРАСО ПАНЕМУ,
ТВЕРДИНЕ ПРАВДИ,
ТИ МУДРІСТЬ СВОЮ ЗБЕРІГ.**

Він замислився, чи не поглинули б почасти звук нові меблі, та це питання було суто теоретичне. Наразі їхня квартирка в пентгаусі є міні-моделлю самого Капітолію з його слідами ненастанних атак бунтівників. Її стіни, що сягали двадцяти футів* у висоту, потріскалися; стеля з ліпниною була всіяна дірками від обсипаної штукатурки, а побите скло аркових вікон, які виходили на місто, трималося на потворних чорних смугах ізоляційної стрічки. За війну й десятиліття після неї їхня родина вимушено продала чи обміняла більшість своїх речей, тож одні кімнати були геть порожні й зачине-ні, тоді як інші, у кращому разі — вбого опоряджені. Ба гірше: в останню зиму облоги, коли лютував мороз, родина пожертвувала каміну кілька елегантних різьблених статуток із дерева й незчисленні книжки, щоб не замерзнути до смерті. Коли він споглядав, як яскраві сторінки його книжок із картинками — тих самих, над якими він колись сидів із матір'ю, — перетворюються на попіл, йому на очі завше наvertsалися сльози. Але краще вже смуток, аніж смерть.

* 1 фут — 30,48 см.

Коріолан бував у квартирах своїх друзів і тому знав, що більшість родин уже почала ремонтувати свої помешкання, але Сноу були не по кишені навіть кілька ярдів* льону на нову сорочку. Він уявив, як його однокласники порпаються у своїх шафах чи надягають нещодавно пошиті костюми, і замислився, як довго зможе підтримувати видимість.

СВІТИШ ТИ НАМ,
СВОЇМ СИНАМ,
І МИ ТВОЇ НАВІК.

Що робити, якщо перелицьована сорочка Тигріс виявиться непридатною до носіння? Прикинутися хворим на грип і відпроситися? Безхребетність. Витерпіти все у форменій сорочці? Неповага. Втиснутись у червону сорочку з гудзиками на комірці, що з неї він виріс два роки тому? Бідота. Прийнятний варіант? Жоден із вищезазначених.

Можливо, Тигріс пішла просити допомоги у своєї роботодавиці Фабриції Рандом, жінки не менш абсурдної, ніж її прізвище, та все ж із певним хистом до вторинної моди. Хоч що було в моді — пух чи смух, пластик чи плюш, — за розумну ціну вона могла знайти спосіб додати це до одягу. Тигріс не надто любила вчитись і після випуску з Академії не вступала до Університету, а пішла за своєю мрією стати дизайнеркою. Вона мала бути ученицею, проте Фабриція радше перетворила її на рабину й вимагала від Тигріс масажу стоп і визбирування зі стоків жмутків її довгого пурпурового волосся. Але Тигріс ніколи не скаржилась і не бажала чути жодного поганого слова про свою шефіню — така рада і вдячна вона була, що дістала роботу в царині моди.

* 1 ярд — 91,44 см.

КРАСО ПАНЕМУ,
НАША СТОПИЦЕ,
СИПЬНА І МИРНА, Я МОЛЮ:

Коріолан відкрив холодильник, сподіваючись відшукати щось таке, чим можна оживити капустианий суп. Усередині не було нічого, крім металевієї каструлі. Коли він зняв із неї кришку, на нього звідти визирнула маса з замерзлої тертої картоплі. Невже бабуся нарешті справдила свою погрозу й почала вчитися готувати? Це взагалі можна їсти? Коріолан поклав кришку назад — підніме її знову, як матиме більше відомостей. Якою розкішшю було б викинути це у сміття не роздумуючи! Якою розкішшю було б сміття. Він згадав — а може, подумав, що згадав, — як зовсім малим споглядав сміттевози з авоксами за кермом (найкращі робітники — це без'язикі робітники, як казала його бабуся), що з гуркотом їхали вулицями і спорожняли великі пакети з харчовими відходами, ємностями, вживаними предметами побуту. Відтак настав час, коли не лишилося нічого придатного до викидання, не стало ні небажаних калорій, ні речей, які б не можна було обміняти, спалити заради тепла чи притулити до стіни задля ізоляції. Всі привчилися зневажати марнотратство. Проте воно мало-помалу верталось у моду і свідчило про процвітання — як пристойна сорочка.

НАШ РІДНИЙ КРАЙ
ТИ ЗАХИЩАЙ,

Сорочка. Сорочка. Його розум умів отак зациклюватися на якійсь проблемі — по суті, якій завгодно — й не рушати з місця. Неначе влада над певною часткою його світу вбереже його від падіння. Це була погана звичка, що змушувала забувати про інші речі,

здатні йому нашкодити. Схильність до одержимості була закладена в його мозку і, напевно, стане його погибеллю, якщо він не зможе навчитись обводити її круг пальця.

Бабусин голос пропищав фінальне крещендо.

НАШ КАПІТОЛІУ!

Божевільна стара, яка досі тримається за довоєнні часи. Кориолан любив її, та вона ще багато років тому втратила зв'язок із реальністю. Щоразу, коли вони сідали за стіл, навіть тоді, коли їхня їжа складалася з водянистого квасолевого супу й черствих сухарів, вона розводилася про легендарну велич родини Сноу. А ще, якщо вірити її словам, його майбутнє неодмінно мало бути славним. «Коли Кориолан стане президентом...» — часто починала вона. «Коли Кориолан стане президентом», усі проблеми — від слабкості капітолійської авіації до захмарних цін на свинячі стейки — буде якимось дивом усунуто. Дякувати Богові, що поламанний ліфт і артрит у колінних суглобах заважали їй часто кудись виходити, а нечисленні бабусині гості були такими самими скам'янілостями, як вона.

Капуста закипіла, наповнюючи кухню запахом бідності. Кориолан тицьнув у неї дерев'яною ложкою. Тигріс досі не було. Невдовзі стане пізно телефонувати й відпрошуватися. Всі вже зберуться в Залі Гевенсбі на території Академії. Викладачка комунікацій Сатирія Клік, яка виступала за те, щоб йому дісталась одна з двадцяти чотирьох престижних менторських посад на Голодних іграх, буде сердита й розчарована. Він був не лише улюбленцем Сатирії, а й її асистентом, і можна було не сумніватися, що сьогодні він їй знадобиться. Вона вміла бути непередбачуваною, особливо тоді, коли випивала, а в день Жнив вона не могла

цього не робити. Краще зателефонувати їй попередити її, сказати, що він блює без упину або що, та щосили постарається видужати. Кориолан набрався духу і взяв слухавку, щоб заявити про страшну хворобу, але тут йому блиснула ще одна думка: якщо він не прийде, чи не дозволить вона їм замінити його на посаді ментора? А якщо це станеться, то чи не зменшаться його шанси на одну з премій Академії, що їх вручають на випуску? Без такої премії він ніяк не зможе вступити до Університету, а тоді прощавай, кар'єра й, відповідно, прощавай, майбутнє — його майбутнє — і хто його зна, що станеться з родиною, і...

Обурено зарипіли й відчинилися покривлені парадні двері.

— Корио! — вигукнула Тигріс, і він різко кинув слухавку.

Прізвисько, яке вона дала йому невдовзі після народження, прижилося. Він вилетів із кухні й мало не збив Тигріс із ніг, але вона була надто збуджена, щоб йому дорікнути.

— Я це зробила! Я це зробила! Ну, тобто щось зробила, — вона швидко затупцялася на місці, демонструючи вішак, загорнутий у старий мішок для одягу. — Дивись, дивись, дивись!

Кориолан розстебнув мішок і зняв його з сорочки.

Вона була прекрасна. Ні, навіть краще: вона була стильна. Її товстий льон не був ані білий, як на початку, ні жовтий від старості, а мав вишуканий кремовий колір. Манжети й комір було замінено чорним оксамитом, а замість гудзиків з'явилися золотисто-чорні кубики. Тесери*. У кожній було просвердлено по дві крихітні дірочки для нитки.

* Тесери — окремі деталі мозаїки; зазвичай мають кубічну форму.

— Ти геній, — серйозно промовив він. — І найкраща кузина на світі.

Стараючись тримати сорочку так, щоб не нашкочити їй, Коріолан обняв Тигріс вільною рукою.

— «Сноу» — це сніг, а він завжди зверху!

— «Сноу» — це сніг, а він завжди зверху! — радісно гукнула Тигріс. Ця приказка допомогла їм протриматися під час війни, коли вони весь час старалися не бути розтоптаними.

— Розкажи мені все, — попросив він, знаючи, що вона захоче це зробити. Тигріс дуже любила розмовляти про одяг.

Тигріс різко підняла руки і хрипко розсміялася.

— Від чого ж почати?

Почала вона з відбілювача. Тигріс зауважила, що білі фіранки у спальні Фабриції якісь тьмяні й, відмочуючи їх у воді з відбілювачем, нишком закинула туди сорочку. Вона чудово на це відреагувала, та плям на ній не можна було остаточно позбутися жодним вимочуванням. Тож Тигріс виварила сорочку із зав'ялими нагідками, які знайшла у сміттєвому баку під будинком сусіда Фабриції, і квіти пофарбували сорочку якраз достатньо, щоб приховати плями. Оксамит на манжетах був із великої торбинки, де лежала якась пам'ятна табличка їхнього діда, тепер уже безглузда. Тесери вона витягнула з шафки у санвузлі служниці. А тоді попросила чоловіка, який обслуговував будинок, просвердлити в них дірки, навзамін зголосившись заштопати йому комбінезон.

— Це було сьогодні вранці? — запитав він.

— О, ні, вчора. В неділю. Сьогодні вранці я... Ти знайшов мою картоплю? — Коріолан пройшов слідом за Тигріс на кухню. Там вона відкрила холодильник і витягнула каструлю. — Я не спала до півнів — робила з неї крохмаль. Тоді хутко спустилася до Дулітлів, щоб узяти нормальну праску. А ці залишила на суп!

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка,
повну версію книги.